

Arne Jørgensen

Cassirer og Heidegger - en indledning

I den schweiziske kurby Davos (bl.a. kendt fra Thomas Mann's roman *Trolddomsbjerg*) blev der i 1920'erne, på grund af de mange studerende tuberkulosepatienter, forsøgt oprettet et "internationalt højalpint universitet". Af forskellige grunde blev planen ikke realiseret, men det lykkedes dog i årene fra 1928 til 1931 at få etableret nogle ugentlige symposier med internationale gæsteforelæsere. For de medicin- og filosofistuderende blev der i marts-april 1929, bl.a. med Cassirer og Heidegger som gæsteforelæsere, afholdt et symposium med temaet "den menneskelige natur". Cassirer forelæste om "grundproblemer i den filosofiske antropologi", belyst ud fra rum, sprog og - med særligt henblik på Heidegger - død. Heidegger forelæste om "Kants 'Kritik af den rene fornuft' og en grundlæggelse af metafysikken". Et referat af forelæsningerne findes i *Davoser Revue*, 4. årgang nr. 7 (15.4.29). Kurset afsluttedes med et seminar ("Arbeitsgemeinschaft Cassirer-Heidegger"), hvortil der blev udvalgt to protokollanter: Joachim Ritter, der tog sig af Cassirers indlæg, og O. F. Bollnow, der tog sig af Heideggers. Denne "protokol" er vores vigtigste kilde hvad angår selve diskussionen mellem Cassirer og Heidegger. Den er bl.a., sammen med et kort referat af Heideggers forelæsninger, offentliggjort i Heideggers *Kant und das Problem der Metaphysik*, 4. udg. 1973 s. 246-268 ("Davoser Disputation zwischen Ernst Cassirer und Martin Heidegger"). Det er denne udgave, der ligger til grund for nærværende oversættelse. Derudover findes der en forkortet, engelsk oversættelse, forsynet med en indledning, ved Carl H. Hamburg: "A Cassirer-Heidegger seminar", i *Philosophy and Phenomenological Research*, 25 (1964) s. 208-22. Hertil kommer notater fra nogle af de øvrige studerende; se G. Schneeberger, *Nachlass zu einer Heideggerbibliographie*, Bern 1962 og H. J. Pos: "Recollections of Ernst Cassirer", i Schilpp (ed.), *The Philosophy of Ernst Cassirer*, Illinois 1949, s. 61-73. Hvad den mere uformelle side angår, har Cassirers hustru, Toni Cassirer (der havde Heidegger som bordherre under middagene), givet en glimrende situationsbeskrivelse i sin *Mein Leben mit Ernst Cassirer*, Hildesheim 1981, s. 181-84.

Ud over Cassirers anmeldelse af Heideggers Kant-bog ("Bemerkungen zu

Martin Heideggers Kant-Interpretation", i *Kant-Studien*, 1931, s. 1-26) samt fire noter i *Philosophie der symbolischen Formen* bd. III (s. 173, 190, 202 og 220) foreligger der nogle kommentarer, som han skrev til Heideggers *Sein und Zeit*: "Geist und Leben: Heidegger". Disse indgår i Cassirers *Nachlass* som nr. 184 (16.6.1928), opbevaret i Yale University's Beinecke Rare Book and Manuscript Library under overskriften: "Philosophie der symbolischen Formen Bd. IV". I forordet til bd. III af *Philosophie der symbolischen Formen* skriver Cassirer (s. viii), at der til den oprindelige plan med værket hørte et særskilt afslutningskapitel, der kritisk skulle sætte symbolfilosofien i forhold til hele samtidsfilosofien. Cassirer tilføjer, at han imidlertid besluttede at offentliggøre dette særskilt. Det blev dog kun til en artikel, nemlig "'Geist' und 'Leben' in der Philosophie der Gegenwart" i *Die Neue Rundschau* 41 (1930), s. 244-64 (oversat til engelsk i Schilpp (ed.), *The Philosophy of Ernst Cassirer*, s. 855-881). Artiklen er genoptrykt i et udvalg af Cassirer-tekster: "Geist und Leben", udgivet af E. W. Orth, Leipzig 1993. - De første knapt 100 sider i manuskript 184 handler om "Geist und Leben", dvs. Cassirers forhold til "livsfilosofien", herunder Nietzsche, Bergson, Dilthey, Simmel, Scheler m.fl., og det var givetvis tanken, at kommentarerne til *Sein und Zeit* skulle indgå som en del af dette projekt. Heidegger-kommentarerne er, sammen med en oplysende indledning og en engelsk oversættelse, udgivet af John Michael Krois: "Cassirers Unpublished Critique of Heidegger", i *Philosophy and Rhetoric* vol. 16/3, 1983, s. 147-66. - Siden 1987 har Krois sammen med Donald Philip Verene arbejdet på en udgivelse af Cassirers ufuldendte 4. bind af *Philosophie der symbolischen Formen*.

Ud over de ovennævnte indledninger af Hamburger og Krois kan følgende litteratur om relationen Cassirer-Heidegger anbefales:

David Adams: "Metaphors for Mankind: The Development of Hans Blumenberg's Anthropological Metaphorology", i *Journal of the History of Ideas*, 1991, s. 152-166.

Wayne Cristaudo: "Heidegger and Cassirer: Being, Knowing and Politics", i *KantStudien*, 1981/82, s. 469-483

Karlfried Gründer: "Cassirer und Heidegger in Davos", i Braun/Holzhey/Orth (Hg.), *Über Ernst Cassirers Philosophie der symbolischen Formen*, Frankfurt/M. 1988

D. P. Verene (ed.): *Symbol, Myth and Culture. Essays and Lectures of Ernst Cassirer 1935-1945*, Yale University Press 1979, "Introduction", s. 32-42 og "Appendix", s. 293-298 (om Cassirers *Nachlass*).